

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarkos aprašas dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (toliau – Aprašas) skirtas Gimnazijos darbuotojams.

2. Tvarkos aprašu siekiama padėti Gimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti Gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Tvarkos aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Gimnazijoje sąlygas.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Gimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse ir kituose Gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – Gimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Gimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Gimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437, Gimnazijos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579, Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941, Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215, Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos

Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Gimnazijos darbuotojas, esant Apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą. Mokinys paskirtas mokytojo pamokos užduotis gali atlikti Gimnazijos skaitykloje (suderinus su bibliotekos vedėja), socialinio pedagogo kabinete (suderinus su socialiniu pedagogu);

7.2. iškviešti Gimnazijos direktoriaus pavaduotoją ar socialinį pedagogą. Pamokos metu mokytojas klasės mokinių nepalieka, bet įpareigoja klasės seniūną ar kitą mokinį iškviešti nurodytą asmenį;

7.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą pagal veiksmų seką nurodytą 18, 19, 20, 21, 22 punktuose.

7.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus, kurie aprašyti 24 punkte.

8. Taikant Apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

9. Apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai Gimnazija yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Gimnazijos tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas Gimnazijos direktoriaus pavaduotojas ar socialinis pedagogas, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

11. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę (1 priedas) ir Gimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu Gimnazijos direktoriaus nustatyta tvarka (įrašant pastabą elektroniniame dienyne arba užpildant patvirtintą drausmės pažeidimo pažymą, 2 priedas).

12. Gimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys Gimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

14. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito Gimnazijos pavaduotojos paskirto darbuotojo arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba.

15. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip ši sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Gimnazijos direktoriaus pavaduotojo ar socialinio pedagogo sprendimu, atsižvelgus į Gimnazijos direktoriaus pavaduotojo paskirto darbuotojo (prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. GIMNAZIJOS DIREKTORIAUS ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

16. Gimnazijos darbuotojas gali išsikviesti Gimnazijos direktoriaus pavaduotoją ar socialinį pedagogą, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

17. Gimnazijos direktoriaus pavaduotojas ar socialinis pedagogas tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui (-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

18. Jeigu Gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, Gimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Gimnazijos direktoriaus pavaduotoją arba socialinį pedagogą.

19. Gimnazijos darbuotojas ir (ar) Gimnazijos direktoriaus pavaduotojas arba socialinis pedagogas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

20. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Gimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – Gimnazijos direktoriaus pavaduotojas, klasės auklėtojas arba socialinis pedagogas. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

21. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

22. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Gimnazijos direktoriaus pavaduotojos paskirto Gimnazijos darbuotojo.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

23. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

23.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su) žalojimo;

23.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

23.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

23.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

23.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

23.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar Gimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Gimnazijos patalpoje, prižiūrimas Gimnazijos direktoriaus pavaduotojos paskirto darbuotojo, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Gimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas Gimnazijos direktoriaus pavaduotojos paskirto darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų nėra tikslinga.

24. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

25. Gimnazijos darbuotojų fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

25.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

25.2. mokinį vedant už rankos;

25.3. guodžiant mokinį;

25.4. pasveikinant mokinį;

25.5. padedant neįgaliam mokiniui;

25.5. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

25.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

25.7. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdomosi procese naudojamas priemones;

25.8. teikiant pirmąją pagalbą.

26. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

26.1. naudojami kaip bausmė;

26.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

26.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

26.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

27. Pagrįstų fizinių veikslių naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

28. Gimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veikslių panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

29. Gimnazijos darbuotojai turi būti specialiai mokomi taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veikslių naudojimą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Gimnazija, norėdama taikyti Apraše numatytas poveikio priemones, turi:

30.1. nustatyti poveikio priemonių taikymo sąlygas ir tvarką bei numatyti jas Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse, mokinio elgesio taisyklėse, mokymo sutartyje ir kituose Gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose;

30.2. supažindinti mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų su Gimnazijos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;

30.3. išmokyti Gimnazijos darbuotojus taikyti poveikio priemones.

31. Gimnazijos direktorius skiria:

31.1. Gimnazijos darbuotojus, prižiūrinčius mokinius 14, 22, 23.6 punktuose numatytais atvejais;

31.2. direktoriaus pavaduotojus, socialinį pedagogą, klasės auklėtoją pagal kompetenciją dalyvaujantį taikant poveikio priemones.

32. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugniai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir Gimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

33. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Gimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.
